

מימין לשמאל: בית הכנסת החב"די החדש בחריש, כפר חב"ד ממעוף הציפור ושיכון חב"ד בלוד

מצוקת הדיור החריפה משנה את מפת הדיור החב"דית בארץ | כתב 'כפר חב"ד' התחקה אחר השינויים והופתע מהנתונים

עדי עד

בניין

מפת הדיור החב"דית

בארץ ישראל חווה תנודות משמעותיות בשנים האחרונות. הזינוק החד במחירי הדירות לרכישה שהופכים לבלתי ריאליים במקומות מסוימים עבור חלקים גדלים והולכים במגור - והמחסור הדרמטי בהיצע בחלק מהיישובים והשיכונים החב"דיים הפופולריים, גורמים לאחרונה לזוגות צעירים רבים לתור אחר חלופות חדשות.

מתחת לפני השטח, בעקביות ומתוך מגמה ברורה, יישובים חב"דיים בפריפריה זוכים לעדנה. לא מעט זוגות צעירים המביטים אל האופק ומחשבים את האפשרויות המעשיות שברשותם להתבססות בדירה לטווח ארוך, מוצאים את עצמם נודדים לקהילות שכלל לא חשבו עליהן בתקופת נישואיהם. הרצון, שבעבר היה קל יותר להשגה, להתגורר סמוך למי מהורים או מקרובי המשפחה, לא תמיד מתאפשר כיום במכלול השיקולים.

בעקבות כך, קהילות שונות מתרחבות באופן ניכר במשפחות חב"דיות, ובקצב מואץ. הנתון שאולי הכי בולט: שכונת נחלת הר חב"ד בקריית מלאכי שבדרום הארץ מתקרבת במהירות לבכורה במספר התושבים החב"דיים - עם מעל 1,200 משפחות המתגוררות בעיר לפי ההערכות, לעומת כפר חב"ד - היישוב הוותיק והמרכזי במרכז הארץ, המכונה

לוד

כפר חב"ד

בית שמש

חריש

קרית מלאכי

מגדל העמק

הזינוק הדרמטי במחירי הדיור בשנים האחרונות שהוביל למצוקת דיור משמעותית, משפיע גם על דפוסי החיים החב"דיים בארץ | מתחת לפני השטח, בעקביות ומתוך מגמה ברורה, **יישובים חב"דיים בפריפריה זוכים לעדנה.**

לא מעט זוגות צעירים מוצאים את עצמם נודדים לקהילות שכלל לא חשבו עליהן בתקופת נישואיהם | לראשונה, 'כפר חב"ד' יוצא למסע בעקבות מפת ההתיישבות החב"דית הצעירה בשנים האחרונות על כל היבטיה | בעזרת עסקנים ונציגי קהילות, לצד שורה ארוכה של אברכים בטווח גילים נרחב, **בדקנו לעומק את הדילמות, התובנות והנתונים** | בנה ביתך

מענדי קורטס

צילומים: שניאור שיף

מצוקת דיור עכשווית, צפי עתידית להתרחבות. כפר חב"ד

”במסגרת המיזם מארחות משפחות ותיקות משפחות צעירות. זה מיזם חדשני אבל משקף את הלך הרוח בקהילה החב"דית המחבקת, לתואר הגדולה ביותר בארץ הקודש”

עבור מי שגדלו בו והתרגלו אליו ואל הנוחות שבו. "עם זאת, בכפר לא הייתה בנייה משמעותית בחמש־עשרה השנים האחרונות, וכך משפחות ממוצעות, של בני זוג בשנות השלושים לחייהם, עם שלושה או ארבעה ילדים, מוצאות את עצמן באותו חדר קטן ששכרו מאז הנישואים, שהתשלום עליו אינו נמוך בלשון המעטה, ובעקבות כך נאלצות בחוסר ברירה לעזוב את הכפר ולנדוד למקומות אחרים.

”אם צריך לאפיין כיום את מרבית תושבי הכפר, הרי שאלה הם התושבים הוותיקים שרכשו והשיגו דירות במחיר הגיוני, כשעוד היו דירות פנויות, וכן זוגות צעירים בשנים הראשונות ממש לאחר הנישואין. זוגות בוגרים יותר עוזבים מחוסר ברירה, אחרי שעושים חושים ומשקללים את מקומות אחרים קרובים. בלוד של היום, לדוגמה, סמוך לקהילה החב"דית בעיר, אפשר למצוא דירה גדולה פי שניים לשכירות באותו מחיר שמשלמים על חדר אחד בכפר חב"ד".

לטענת הדובר, שציין לאחרונה את יום הולדתו ה־34, חלק משמעותי מהמשפחות הצעירות מחפשות בכל זאת מקום הנושק לכפר חב"ד, ערוק החיים המרכזי של חב"ד בארץ. משפחות מעטות עוברות להתגורר בראשון לציון, בבית דגן והסביבה. רוב המשפחות, המחפשות מקום ובו

קהילה חב"דית גדולה ומוסדות חינוך קרובים, עוברות ללוד או לנחלת הר חב"ד, בנטייה ללוד. "בלוד משפחה צעירה יכולה לבחור איפה לגור וכמה לשלם, יש אופציות. אפשר לגור בתוך שיכון חב"ד או בשכונות החב"דיות האחרות ולשלם יותר, ואפשר לשכור או לקנות דירה בשכונות הנושקות לשם שבהן המחירים נמוכים יותר. אין ספק שרבים היו שמחים לגור בכפר, אבל זהו דבר מורכב. בכפר מראש אין היצע רב, המקום לא גדול. הוא יישוב, לא עיר".

מוסדות החינוך הם, בין היתר, מדד בולט המשקף את התנודות בקהילות. בתלמוד תורה חב"ד בלוד חנכו בחודשים האחרונים מבנה חדש נוסף לכיתות ז' וח'. במקביל התווספו כיתות מקבילות רבות לבני אותה שכבת גיל. בלוד יש כיום 3 כיתות ג' ו־5 כיתות א'. "ברגע שהחלטתי וראיתי שאין לי סיכוי להגיע לדירה קבועה בכפר חב"ד", אומר אבי, "וככל הידוע לי דירה בכפר מחירה מתחיל בשלושה מיליון שקלים, ביררתי על אפשרויות שונות של מגורים ועברתי ללוד".

בקרב האברכים הצעירים שנישאו לפני זמן לא רב, הנדידה מורגשת פחות. "אני גר בכפר כבר כמעט שנה", מספר ר' מענדי (שם משפחתו שמור במערכת), צעיר בן 24 שהקים את ביתו בשנה שעברה עם ילדת הכפר. "הלוואי והייתי יכול להבטיח לעצמי מגורים בכפר חב"ד גם לעתיד. כעת אני כאן, עדיין מסתדר, אבל בטווח הארוך מרגיש חסר סיכוי; המגורים בכפר חשובים לי, ומאידך קשה מאוד להשיג מקום מגורים ברמה ממוצעת במחיר הגיוני בכפר לטווח ארוך יותר. אני עוקב אחר בני שכבת הגיל המבוגר ממני במעט ורואה שהם עוזבים לאט את הכפר, ללוד, לקריית מלאכי, כף שיוכלו אפילו לנתניה. יום יבוא ואצטרך לחלטי.

"בסופו של דבר כל משפחה לגופה, כל אחד עושה את מכלול השיקולים שלו ומחליט. אין פרמטר אחיד ואין כללים בזה. יש משפחות שעבורן המגורים בכפר הם צורך קריטי ומוכנות להקריב עבור

זה בתחומים אחרים, ויש שמעדיפות אחרת. בד בבד אין ספק שבצער הייתה אפשרות בחירה רחבה יותר. היום המציאות שונה וכל אחד עושה את בחירותיו".

מקום העבודה אף הוא בעל משקל מכריע בחיפוש מקום מגורים. "אני ואשתי נוסעים בכל יום מביתר לעבודה בכפר חב"ד", משתף אברך צעיר, גם הוא בשנה הראשונה אחר נישואיו, המתגורר בביתר עילית. "עבורנו הפרש בין שכר הדירה החודשי בביתר עילית לשכר דירה, קטנה במעט, בכפר חב"ד, מתקזז עם עלות הנסיעות והדלק, אנחנו לא מחפשים ביתניים דירה גדולה במיוחד, וכפר חב"ד הוא עדיין אופציה בשבילנו".

המצוקה והשינוי המסתמך

את מה שחווה הכפר בשנים האחרונות בכל הקשור לאפשרויות דיור מכנה הרב שמעון רבינוביץ', יו"ר ועד כפר חב"ד, "צוואר בקבוק". "מנהל מקרקעי ישראל 'חנק' את הכפר ולא אישר פרויקטים לבנייה בשל סכסוכים שונים, כלכליים וכדומה", הוא אומר. בשיחה עם 'כפר חב"ד' השבוע הוא מאשר כי בארבע השנים האחרונות, מאז הסתיימו עבודות הבנייה בשכונת לוי יצחק ג', מצב הדיור בכפר חב"ד, הפער בין ההיצע לביקוש, החריף.

"בקרב יהיה שינוי משמעותי בזה", מצהיר הרב רבינוביץ'. "אחרי פעילות מאומצת שמוביל בתקופה האחרונה ראש המועצה האזורית 'שדות דן' דוד יפרח, עם הצוות הנרחב וסגנו הרב בנימין ליפשיץ, הצפי הוא כי בשנה וחצי הקרובות תאושר תוכנית אב בכפר חב"ד שבמסגרתה ייבנו בין שלוש מאות לארבע מאות יחידות דיור, כמעט בכל האזורים בכפר, כך שיוכלו להוסיף תוספות דיור במבנים הקיימים וההיצע יגדל".

בכפר חב"ד מצפים להתרחבות. הצפי הוא כי בשנה וחצי הקרובות תאושר תוכנית אב בכפר חב"ד שבמסגרתה ייבנו בין שלוש מאות לארבע מאות יחידות דיור, כמעט בכל האזורים בכפר, כך שיוכלו להוסיף תוספות דיור במבנים הקיימים וההיצע יגדל.

הנתון המפתיע. שכונת נחלת הר חב"ד בקריית מלאכי מתקרבת במהירות לבכורה במספר התושבים החב"דיים - עם מעל 1,200 משפחות המתגוררות בעיר לפי ההערכות, לעומת כפר חב"ד המונה כ־1,300 משפחות.

”יש כל הסיבות שבעולם להקים כיום יישוב חב"די נוסף. לתכנן אופציה חב"דית חדשה לדיור בארץ עבור זוגות צעירים. היישובים הוותיקים כבר מוציאים

החולמים על דירה משלהם אובדי עצות וחסרי פתרון ממשי. "מחיר למשתכן", אלו שתי המילים המקפלות בתוכן את התקווה הגדולה של הצעירים כיום. כמעט כולם מציינים את שיטת המכירות הזו כאופציה הריאלית היחידה שלהם לרכישת דירה כיום, וממתינים לה שתעמוד שוב על הפרק.

לוד מועדפת על הצעירים. רוב המשפחות, המחפשות מקום ובו קהילה חב"דית גדולה ומוסדות חינוך קרובים, מאות יחידות דיור, כמעט בכל האזורים בכפר, כך שיוכלו להוסיף תוספות דיור במבנים הקיימים וההיצע יגדל.

יחשלים בוחרים בביתר עילית. המקום האטרקטיבי למגורים שאליו פונים חלקים משמעותיים בקרב הזוגות הצעירים באזור ירושלים, הוא ביתר. הסמיכות הגאוגרפית לביירה, וכמוה הנגישות הגבוהה בתחבורה הציבורית לעיר הגדולה, הפכו את ביתר לכתובת לרבים.

החינוך שבה וכדומה. כך גם בבני ברק: בעיר החרדית הוותיקה יש כ־5 בתי כנסת של חב"ד. מרבית המתפללים מבוגרים, בעלי משפחות המתגוררים בעיר כבר עשרות שנים. צעירים לא גרים שם. לא בירושלים ולא בבני ברק. עוברים למקומות סמוכים וזולים יותר. אין להם כרגע אפשרות אחרת".

במקרה של ירושלים, המקום האטרקטיבי למגורים שאליו פונים חלקים משמעותיים בקרב הזוגות הצעירים, מעט יותר משנה אחר נישואיהם, הוא ביתר עילית. הסמיכות הגאוגרפית לביירה, וכמוה הנגישות הגבוהה בתחבורה הציבורית לעיר הגדולה, הפכו את ביתר לכתובת לרבים. "יש שכונות בירושלים, כמו גבעת זאב, שזמן הנסיעה אליהן מביתר אפילו קצר יותר מזמן הנסיעה אליהן מאזורים שונים בירושלים", אומר ל'כפר חב"ד' אחד מתושביה הוותיקים של ביתר, שכבר חיתן לאחרונה כמה ילדים. "ביתר נחשבת כיום פרוור של ירושלים, ובזכות כל הכבישים והנגישות, רק

תנודות בקהילות חב"ד בארץ

ירושלים בוחרים בביתר עילית. המקום האטרקטיבי למגורים שאליו פונים חלקים משמעותיים בקרב הזוגות הצעירים באזור ירושלים, הוא ביתר. הסמיכות הגאוגרפית לביירה, וכמוה הנגישות הגבוהה בתחבורה הציבורית לעיר הגדולה, הפכו את ביתר לכתובת לרבים.

כריש מושכת זוגות צעירים. כמעט מחצית מתושבי חריש החב"דיים כיום הגיעו לעיר במרוצת השנה החולפת. לאף אחד מהם לא היה קרוב משפחה בעיר הקהילה: "אין לי דרך להסביר את זה. בלי שום פרסום החלו להגיע לכאן עוד ועוד אברכים, ממש כפטירות אחר הגשם".

משתדרגת משנה לשנה". מלבד ביתר עילית גם בית שמש קולטת בשנים האחרונות זוגות חב"דיים צעירים המגיעים מירושלים, אם כי הרוב בכל זאת נודד לביתר, אולי בגלל דמי השכירות הנמוכים יותר בביתר ואולי מסיבות שונות צדדיות. דמי שכירות ליחידת דיור קטנה כיום בביתר נעים בין 2,300 ל־3,000 שקל לחודש – מחיר השווה לכל כיס.

ההבדלים במחיר קשורים לגודל הדירה, שנע, במחירים הללו, בין שלושים מטרים רבועים לחמישים מטרים. לטענת יודעי דבר בביתר, לאחרונה חל בעיר זינוק כלשהו במחירים. "הגידול החב"די פה בשנים האחרונות מתבטא בשורה ארוכה של נושאים", אומר אחד התושבים.

תוכנית נוספת העומדת על הפרק, ועתידה לתת מענה חלקי לחסר בדיור בכפר חב"ד, היא תוכנית של משרד השיכון, לבניית כמה יחידות דיור בשטח שבין בית דגן לכפר חב"ד. "עדיין לא ברור מה יהיה החלק של כפר חב"ד בתוכנית", אומר הרב רבינוביץ', "אבל זה בדין ודברים".

התקווה הגדולה של הצעירים

מצוקת הדיור כבר מזמן אינה בעיה נקודתית המורגשת רק ביישובים מרכזיים. בכל הארץ מחירי הדירות מזנקים, ומותירים זוגות צעירים

אבא, אמא, מירי, צביקי, מיכל, יונתן, ארי...
כל המשפחה אוהבת את הרכות המלטפת

25% לחות

סדרת תחליבי הרחצה של נקה 7 עם 25% לחות למגע רך וקטיפתי

תענוג אמיתי. נקה 7.

הזינוק המפתיע בלוד

לוד כיום, לדברי הכול, היא אחד היעדים המבוקשים בקרב זוגות צעירים. "בשנה האחרונה הצטרפו לעיר בין חמישים למאה משפחות חב"דיות", אומר אחד מעסקני העיר לכפר חב"ד. בלוד מתגוררות כיום לפי ההערכות קרוב לשמונה מאות משפחות חב"דיות. "בסופו של יום החישוב של הזוגות הצעירים פשוט", מסביר אחד האברכים המתגורר בשנים האחרונות בשכירות בעיר: "תמורת אותו סכום יכולים להתגורר בשכירות בכפר חב"ד ולקבל חדר קטן ויכולים להתגורר בשכירות בלוד ולקבל דירה טובה. בשביל מי שמוכן 'להתפשר' על האווירה שהורגל אליה בכפר - לוד הסמוכה היא המקום האידיאלי".

בלוד, בשונה מביתר עילית, גם מחירי הדירות לרכישה בחלק מהמקרים נמוכים יחסית. כך לדוגמה אפשר למצוא דירת ארבעה חדרים בשיכון חב"ד ובשכונת נווה אורנים הסמוכה בכמיליון וחמש מאות שקלים.

בשכונת שער העיר המחירים גבוהים מעט (בשער העיר לפני שנים אחדות עמד המחיר על מחצית). גם בשכונת גני איילון החרדית (אחיסמך) בפאתי לוד, הרחוקה כעשר דקות נסיעה משיכון חב"ד, אפשר להשיג דירות במחיר שסביב מיליון וחצי שקלים. בגני איילון מתגוררות בין 50 ל-70 משפחות חב"דיות, ואולם במקום טרם הוקמו מוסדות חינוך לילדים - מה שמהווה אצל רבים שיקול מכריע בעד הישארות סביב השיכון.

דירות פנויות להשכרה בלוד כבר אינן מצויות כל כך - מעידים אברכים תושבי העיר. "אני מחפש כבר תקופה דירת ארבעה חדרים להשכרה באזור

"ראשית, מספר בתי הכנסת של חב"ד עומד כעת על שלושה-עשר, לאחר שעד לאחרונה עמד על שמונה. כמו כן נפתח כולל להוראה וחסידות בראשות הרב שלום רבינוביץ', המיועד לאברכים הצעירים".

לפי ההערכות, בביתר עילית מתגוררות כיום כ-700 משפחות חב"דיות. אלו מפורזות בכל רחבי העיר, סביב בתי כנסת שונים. הפתרונות שמציעה ביתר לאברכים צעירים הם בעיקר בכל הנוגע לשכירת דירות. כאשר מדובר על רכישת דירה המצב משתנה. "אפשר להגיד בבירור, למרבה הצער, שכיום לזוגות צעירים ממוצעים יהיה קשה מאוד לרכוש דירה בביתר עילית", קובע הרב משה כהנא, הנציג החסידי וחבר מועצת העיר.

"זה לא פשוט אבל זה המצב. דירת שלושה חדרים כיום בביתר נמכרת בלא פחות ממיליון וחצי ויותר קרוב למיליון ושמונה מאות שקלים. הפתרון היחיד לכך הוא רק שהממשלה תאשר בניית יחידות דיור נוספות. בביתר מנסים לפתוח שכונות חדשות אך התוכניות נבלמות בידי הממשלה, שלא משקיעה מאמץ מצידה להוריד את המחירים. האצבע המאשימה מופנית לכיוונה.

"כשאני הגעתי להתגורר בביתר, לפני כעשרים שנה, בדיוק אז הוקמה גבעה B ורכשתי בה דירה ב-400 אלף שקלים. היום המחירים כבר גבוהים פי ארבעה. זוג צעיר שירצה להשתקע בביתר, אין לי מה להגיד לו או לבשר לו. התוכניות להכפיל ולשלוש את העיר נעצרות".

כהנא לא מזהה הגירה מהעיר. "צעירים גרים בשכירות", הוא אומר. "בשביל מי שהשיקול של קהילה חשוב לו, פה יש קהילה איכותית, ואף על פי שהיא פרוסה בבתי כנסת רבים אפשר להגיד גם מאוחדת. מחירי השכירות לא גבוהים. עם זאת, כפי שאמרת, נושא רכישת הדירות מדאיג. אני לא רואה פתרונות באופק. יש זוגות צעירים מעטים שעוברים".

"במסגרת המיזם מארחות משפחות ותיקות משפחות צעירות. זה מיזם חדשני אבל משקף את הלך הרוח בקהילה החב"דית, המחבבת, המתקדמת בצעדי ענק לתואר הגדולה ביותר בארץ הקודש"

להיט של הצעירים, גמישות מחירים. לוד ממעוף הציפור

השיכון, ואין, הכל מלא", אומר השבוע אחד האברכים ילידי העיר. לדבריו, הפרעות בקיץ האחרון לא גרמו לנטישה או להפחתת הביקוש למגורים בעיר. "חד-משמעית להפך", הוא אומר, "המציאות היא שבחודשים האחרונים יש אפילו נהירה גבוהה יותר ללוד. אני רואה כאן פרצופים חדשים על בסיס יומי".

בשכונת 'אפקה' השוכנת בגבול רמלה-לוד, וסמוכה לשיכון חב"ד בלוד, מתגוררות כיום למעלה ממאה וחמישים משפחות חסידי חב"ד. באפקה גם אפשר למצוא דירות להשכרה במחיר הגיוני. "בשולי ההתיישבות המסיבית בעיר, אני יכול לומר שיש גם הנוודים מלוד לקריית מלאכי, שבה המחירים זולים אף יותר, ולפעמים גם לקריית גת", חותם האברך הלודאי. "נחלאים משום מה אני כמעט לא רואה שעוברים להתגורר בלוד".

המהפך של הנחלה

למוכנים להתרחק מאזור המרכז, קריית מלאכי היא כיום היעד החם. השכונה החב"דית הגדולה, שנוסדה בידי הרבי בשנת תשכ"ט, ונקראת על שם אימו הרבנית חנה ע"ה, הופכת בשנים האחרונות לבירת הדרום הגדולה של חסידי חב"ד. העיר הדרומית, הסמוכה לאשקלון ולאשדוד וכן לקריית גת, חווה תנופת בנייה משמעותית בשנים האחרונות. שכונות חדשות שנבנו בפאתי נחלת הר חב"ד קלטו בשנים האחרונות מאות משפחות חב"דיות.

לפי ההערכות, למעלה מ-1,200 משפחות של חסידי חב"ד מתגוררות כיום בקריית מלאכי. בכל שנה מצטרפות כמה עשרות משפחות חדשות. "זה ניכר בבתי הספר, בבתי הכנסת הרבים שנפתחים, בפעילויות השונות", אומר לכפר חב"ד הרב הרצל מיימון, מזכיר ועד נחלת הר חב"ד. לטענתו הסיבה לנהירה הגדולה היא שנחלת הר חב"ד היא כיום "קהילה חמה, עם רב שמוביל אותנו (הגה"ח הרב יצחק יהודה ירוסלבסקי שליט"א, מזכיר ב"ד רבני חב"ד. מ"ק) מכל הבחינות בצורה מדהימה, וכמובן גם מחירים סבירים".

אברכים צעירים שעברו לאחרונה להתגורר בנחלת הר חב"ד, מהם רבים שלא הם ולא נשותיהם ילידי המקום, מספרים שלצד המחיר הנמוך והקהילה החמה (צמד המילים הזה שב ונשנה פעמים רבות בשיחות עם צעירים שהיגרו לנחלה), גם שכר הלימוד במוסדות החינוך והגנים נמוך משמעותית בקריית מלאכי ומהווה שיקול עבורם.

כיום אפשר להשיג דירה בקריית מלאכי, באזור הבניינים הישנים במרכז השכונה ובאזור הוותיק בה, בפחות ממיליון שקלים. מחירי השכירות באותם בניינים - שבהם לרוב מתגוררים אברכים צעירים בתקופה הסמוכה לחתונתם - נעים סביב 2,500 שקלים לחודש. בבניינים החדשים יותר מחירי הדירות לקנייה עומדים על כמיליון ושלוש מאות שקלים בממוצע.

"הביקוש כאן לדירות גדול מאוד", אומר מיימון. "אבא של כלה שמתחתנת בקרוב שיתף אותי לאחרונה בכך שקשה לו מאוד למצוא דירה פנויה באזור הבניינים הישנים". לדבריו ככל שנוקף הזמן המחירים עולים, "אבל לא בצורה משמעותית". בקריית מלאכי יש פרויקטים לבנייה העומדים על הפרק, והתחזית היא כי השכונה רק תגדל בקרוב. "לא רק המחירים הנמוכים הם שמביאים לכאן את הציבור", סבור הרב מיימון, "אני שומע מאברכים צעירים שלא פחות מהמחיר חשובה להם איכות הקהילה, ונחלה מציעה גם איכות". לפני כחודשיים, על רקע הנהירה לשכונה וסביבותיה, יצאו נשות נחלת

אבא, אמא, מירי, צביקי, מיכל, יונתן, ארי...
כל המשפחה אוהבת את הרכות המלטפת

25% לחות

סדרת תחליבי הרחצה של נקה 7 עם 25% לחות למגע רך וקטיפתי

תענוג אמיתי. נקה 7.

Igal Vaisman / Shutterstock.com

כמעט מחצית מתושבי חריש חב"דיים הגיעו בשנה החולפת. אחת השכונה בעיר החדשה

חב"ד אחד התושבים הצעירים שהגיעו לאחרונה ליישוב, "אלא גם האווירה פה. יש פה אווירה טובה של התחדשות ובנייה ואנחנו מרגישים חלוצים שעושים היסטוריה". התחבורה הציבורית בעיר עדיין לא מושלמת, אולם יחסית, חריש נמצאת בטווח הנסיעה הקרוב מערי המרכז הגדולות. להשלמת היריעה נציין את קהילת חב"ד במגדל העמק המתפתחת אף היא במידה ניכרת בשנים האחרונות, לצד המוסדות הרבים בה, ומתאכלסת במשפחות צעירות רבות. צלילה אל נתוני המתיישבים בשיכונני חב"ד הוותיקים ברחבי הארץ מציירת תמונת מצב ברורה למדי: כמעט כולם מלאים עד להתפקע. יש צורך בעוד. לא מעט מעסקני חב"ד שעימם שוחחנו במסגרת הכנת הכתבה הזכירו את המודל הנהוג בקהילות חרדיות שונות בארץ. יש חצרות חסידיות (חסידות צאנז מובילה בתחום הזה) המגבשות קבוצות רכישה המאכלסות בהיקף נרחב ובצורה מבוקרת

הר חב"ד במיזם 'ברוכים הבאים' לקבלת משפחות צעירות שהתיישבו בשכונה. במסגרת המיזם מארחות משפחות ותיקות משפחות צעירות. זה מיזם חדשני אבל משקף את הלך הרוח בקהילה החב"דית המחבקת, המתקדמת בצעדי ענק לתואר הגדולה ביותר בארץ הקודש.

החלוצים החסידיים של חריש

באזור הצפון והקהילות המתפתחות בו כמעט לא נגענו במסגרת כתבה זו. ובכל זאת כמה מילים על חריש, המועצה המקומית במחוז חיפה השוכנת בצפון מזרח השרון. בשנה האחרונה הפך היישוב לאבן שואבת לעשרות משפחות צעירות המגיעות אליו משורה של יישובים וקהילות חב"דיות במרכז הארץ. בחריש מתגוררות כיום כמאה ועשרים משפחות של חסידי חב"ד. אלו מרוכזות ברובן סביב בית הכנסת המרכזי, בראשות

רב הקהילה החדש

הרב לוי יצחק אפשטיין. מלבד בית הכנסת המרכזי, בשבתות מתקיימים מנייני תפילה נוספים, קטנים יותר, באזור אחר ביישוב. בימי חול פועל רק בית הכנסת המרכזי.

כמעט מחצית מתושבי חריש חב"דיים כיום הגיעו לעיר במרוצת השנה החולפת. לאף אחד מהם לא היה קרוב משפחה בעיר קודם לכן. "אין לי דרך להסביר את זה", אומר רב הקהילה, "בלי שום פרסום או מאמץ מצידנו החלו להגיע לכאן עוד ועוד אברכים, ממש כפטריות אחר הגשם. באופן אישי אני יכול לספר שלפני תקופה קצרה, באזור החגים, כשראיתי שיש מספר גדול כל כך של אברכים צעירים שהגיעו,

מגדל העמק

התפתחות במידה ניכרת. מגדל העמק

כינסתי אותם לאספה מיוחדת ורציתי לשמוע מהם על המקום ועל הרשימים של הים. יצא מזה בסופו של דבר שיעור תורה קבוע בטירת המשפחה עם האברכים. השמועה על מה שקורה בחריש, כמתברר לי משיחותיי עם האברכים, עוברת מפה לאוזן והיא שמביאה לכאן את הצעירים". מחירי הדיור בחריש נמוכים במידה ניכרת. מחירי דירה בת ארבעה חדרים ביישוב, בבניין חדש, נע סביבות מיליון ומאה שקלים. מחירי דירה לשכירות נע סביב 2,300 שקלים לחודש. "אני חושב שזה לא רק מחירי הדיור הנמוכים", מספר ל'כפר

ומאורגנת, בליווי הטבות והלוואות נרחבות, מאות זוגות צעירים, בני החסידות, באזורים שונים בצפון הארץ. המודל מסועף ולא נרד לפרטיו במסגרת מצומצמת זו. באותה נשימה, משלל סיבות, אומרים העסקנים כי הפתרון המוזכר אינו מעשי כל כך בחב"ד.

"יש כל הסיבות שבעולם להקים כיום יישוב חב"די נוסף", אומר אחד מעסקני חב"ד ל'כפר חב"ד. "לתכנן אופציה חב"דית חדשה לדיור בארץ עבור זוגות צעירים. היישובים הוותיקים כבר מוצו וזוגות צעירים לא יכולים להרשות לעצמם לרכוש שם דירה".

עד שפתרון בהיקף כזה ימוש (וספק רב אם הדבר יקרה, עקב משבר הדיור החריף בארץ), אלפי הזוגות הצעירים, הנאבקים בלאו הכי על השגת הכספים עבור דירה סבירה בכל אזור בארץ, ימשיכו לחפש חלופה שתענה על רבות ככל האפשר מהדרישות ומהאפשרויות העומדות לפתחם, ובלי להתפשר יותר מדי. כיום, ברוב הקהילות החב"דיות הגדולות בארץ קשה לזוג ממוצע ללא עזרה חיצונית משמעותית להגיע לרכישת דירה. לאן כל זה יתפתח? נמשיך לעקוב.

לוד

בית שמש

כפר חב"ד

חריש

קריית מלאכי

מגדל העמק

עד מתי?! עד מתי?!

בית הכנסת

'היכל לוי יצחק'

קרית חב"ד צפת

המומים, שבורים ומזועזעים מפטירתו הפתאומית, ומתוך צער רב ויגון עמוק מבכים אנו מרה את הלקח מעימנו חברינו היקר והנכבד שעסק בצרכי ציבור ובמשך עשרות שנים שימש בגבאות בית הכנסת, ועשה את מלאכת הקודש באחריות, במסירות, ובהתנדבות מלאה ללא כל תמורה, מלבד שאר תפקידיו הציבוריים כראש וראשון לכל דבר שבקדושה ומעשי חסד למען הכלל ולמען הפרט

יהיאל צבי גולדשמיד ע"ה

והננו שולחים תנחומינו הכנים לרעייתו החשובה מרת מ'ירקא תחי'

לבנו הת' היקר והנעלה מנחם מענדל שיחי'

הוריו הנכבדים הגה"ח הנעלה הרב ר' מרדכי יוסף אלעזר שיחי'

ורעייתו הכבודה מרת אסתר שתחי'

ואחיו ואחיותיו - ידידינו הנכבדים שיחיו

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, מעתה ועד עולם אך טוב וחסד ימצא אתכם ובמהרה נראה בקיום היעוד הקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם תכף ומיד ממש

גבאי בית הכנסת והמתפללים